

ПРО НАВЧАННЯ МИСТЕЦТВУ РОБОТИ ЗІ СКЛОМ У ЕСТОНІЇ

ABOUT GLASS EDUCATION IN ESTONIA

MARE SAARE
професорка кафедри скла,
Естонська академія мистецтв

MARE SAARE
Professor emeritus, Glass Department of the
Estonian Academy of Arts

Сучасна Естонська академія мистецтв була заснована у Таллінні, мальовничому середньовічному містечку на Балтійському морі, у 1914 році. Протягом осіннього семестру 2018 року академія переїхала до нещодавно реконструйованої будівлі старої панчішної фабрики (SUVA), обладнаної сучасними технологіями та аудиторіями. Наш відділ скла розпочав свою роботу як майстерня з підготовки ремісників та дизайнерів при новому склзаводі у Лорупі (1934-1940 рр.), у 1936-1937 роках. Спочатку це був цех холодної обробки, який спеціалізувався на різанні та гравіруванні, але відтоді він зазнав багатьох трансформацій. З повагою ставлячись до нашого першого професора Макса Русми, основними роботами якого є майстерні глибокі гравюри на мідному колесі, ми наполегливо намагаємось зберегти у своїй навчальній програмі гравюру на склі. Сучасний підхід до історичної техніки багато в чому відрізняється від попереднього, часто поєднується з іншими техніками або навіть стає частиною масштабних інсталяцій. Ми також викладаємо дизайн скла, техніку пічного скла, техніку гарячого скла, різання, вітражі та реставрацію, малювання на склі і техніку друку. Наш методичний фонд може похвалитися численними унікальними роботами, які за минулі десятиліття виконали студенти. У 1990-х роках, після відокремлення від Радянського Союзу, усі на кафедрі поклали великі сподівання на майбутнє. У 1993 році я змінив на посаді завідувача кафедри професора Мей-

Today's Estonian Academy of Arts was founded in Tallinn, a beautiful medieval town at the Baltic sea, in 1914. During the autumn semester of 2018 the academy moved into a newly reconstructed building of an old stocking factory (SUVA) equipped with up-to-date technology and auditoria. Our department of glass started as a workshop for preparing artisans and designers for the new Lorup glass factory (1934 – 1940), in 1936/37. A cold workshop specializing in cutting and engraving at the beginning, many changes have been implicated since then. Respectful towards our first professor Maks Roosma, whose main works are masterful copper wheel intaglio engravings, we are stubbornly trying to keep glass engraving in our curriculum. Contemporary approach to the historical technique is in many ways different from the past, often being combined with other techniques or even becoming part of large installations. We also teach glass design, kiln glass techniques, hot glass techniques, cutting, stained glass and restoration, painting on glass, printing techniques. Our methodical fund can boast of numerous unique works made by students throughout many decades. In the 1990-s, after separating from the Soviet Union, everybody at the department was looking towards the future with great expectations. I accepted the post of the head of department from Professor Maie-Ann Raun in 1993. For a long period of time glass specialty had been together with ceramics and this, in a way, had caused some subordination for glass.

Анн Раун. Протягом тривалого періоду спеціальність мистецтва на склі була об'єднана з керамікою, і це, певним чином, призвело до того, що скло відійшло на другий план. Зараз, вперше після 1940-х років, кафедра скла відокремилась від кафедри кераміки і отримала можливість розвиватися власним шляхом. Нас цікавили нові перспективи, техніки та події у світі скла, про які ми дізнались вперше. У 1993 році троє наших викладачів отримали можливість вивчати принципи студійної обробки скла на датському острові Борнхольм. До високої якості естонського скла холодної обробки незабаром додали обпалювання. Ми придбали свою першу піч для обпалювання у 1994 році і першу сушильну піч у 1997 році. Ми опанували цю роботу разом зі студентами, оскільки все було новим. На перший план, поряд із впровадженням нового обладнання, виходили міжнародні відносини. Ми отримували нові знання з перших вуст від художників, які приїздили до нас викладати; здебільшого це були наші друзі, які погоджувались нас навчати за наші гарні блакитні очі і, часом, за смачний обід.

Now was the first time after the 1940-s that the glass department had been separated from the ceramics department and had the opportunity to follow its own path. We were curious about the new perspectives, techniques, the world glass developments became known to us for the first time. In 1993 three of our teaching staff had the opportunity to study studio glass principles on the Danish island of Bornholm. The high quality of Estonian coldworked glass soon after became accompanied by kilnworking. We purchased our first kiln in 1994, our first furnace in 1997. We learnt together with the students – all was new. On the foreground, side by side with implementing new equipment, were international relations. Acquiring new knowledge first-hand from artists who came to teach – mainly they were our friends who were ready to come and teach for our beautiful blue eyes and, occasionally, a decent lunch. From the Soviet era up to just a few years ago, the curriculum was based on the trinity: technique – design – realization in material. Now the time has come when we have no time for separately teaching technology, and thus the famous quotation of Harvey Littleton "technique is cheap"

З радянських часів і донедавна навчальний план базувався на трьох китах: техніка – дизайн – реалізація в матеріалі. Зараз настав час, коли у нас немає часу на окреме викладання технологій, а отже, знаменита цитата Гарві Літлтона "техніка дешева" певним чином стала правдою. На жаль, скло вимогливе і, як правило, не дасть вам змоги опанувати технічні аспекти лише поверхнево. Зараз перед нами постала дилема – з'явилася велика кількість нових технологій, та водночас традиційні техніки формують міцну базу, за наявності якої митець згодом зможе рухатись у будь-якому напрямку, який оберє.

Сучасна тенденція навчання на основі проєктів пропонує зміну обставин, новий досвід та мотивацію; дарує студентам можливість доторкнутися до реального світу мистецтва/дизайну; розширює їхній кругозір різними способами. У дизайнерських проєктах досвід співпраці з клієнтами та врахування їхніх очікувань щодо продукту вчить гнучкості і пропонує різні завдання з вирішення проблем.

Звичайно, є й певні недоліки, одним із яких, у багатьох випадках, виступають обмежені знання технологій. Однак

has, in a way, become true. Alas, glass is demanding and usually doesn't allow to acquire the technical aspects en passant. A dilemma still to be solved – numerous new technologies have become approachable, at the same time the traditional techniques create a strong base to follow in any direction chosen by the artist. Today's trend of project based learning offers variability, experience and motivation; brings students in touch with real art/design world; widens one's horizon in many different ways. In design projects experience of co-operating with clients and consideration of their expectations on the product teaches flexibility and offers different problem-solving tasks. There are, of course, certain drawbacks, one of which is, in numerous cases, limited knowledge of technology. But today's art world has definitely put that aspect on the back stage. Materials are used in unconventional ways and it's not unlikely to skip the use of materials – glass, in this case – altogether. Written/spoken word has risen to the forefront.

I would like to present some examples of projects where our students have participated, and underline the fact that glass has never ceased to be on the forefront during them:

сучасний світ мистецтва, безумовно, відсунув цей аспект на задній план. Матеріали використовуються нетрадиційними способами, і навряд чи можна взагалі уникнути їх використання, у даному випадку скла. На перший план вийшло письмове/усне слово.

Я хотів би представити як приклад кілька проектів, у яких брали участь наші студенти, і підкреслити той факт, що скло у них завжди було основним матеріалом:

Світ скла 2010: спільний проект із музикантами з Норвегії, Тер'є Ісунгсетом та Арве Генріксоном. Митці та студенти на склі розробили та виготовили для їхніх концертів скляні інструменти. Загалом, було виготовлено близько 30 скляних інструментів, а вперше їх успішно використали під час концертів у 2011 році, тоді як Таллінн був однією з культурних столиць Європейського Союзу. Пізніше концерти відбувались і в інших країнах Скандинавії. Інтерпретація 2015: міжнародна виставка студентів з 8 програм опанування техніки роботи зі склом у Європі. Концепція проекту передбачала огляд історії виготовлення скла та перенесення якихось навиків із давніх часів у контекст 21 століття.

Результатом цього проекту стала колекція найрізноманітніших творів, які подорожували по Естонії, Польщі та Латвії. Було опубліковано і відповідний каталог.

"Речі з води" 2016: мультидисциплінарний проект співпраці між трьома балтійськими академіями було організовано у Нідській художній колонії у Литві. У проекті "Речі з води" розглядали глобально важливі питання і досліджували, в основному, вразливість та небезпеку, пов'язані із запасами води на Землі. Результатом реалізації цього проекту стали відео та візуальна документація; у цьому випадку скло не було обов'язковим елементом. Однак двоє з учасників створили чудовий проект, який складався зі склянки та води, у 2020 році, через кілька років після закінчення університету. Маяржа Мемець та Райт Ліхмус привернули багато уваги своїм підводним проектом "Під водою на Місяці", до якого, крім скляних предметів, розміщених під водою, також було включено відео та фотографії.

"Гравіроване скло у Європі: факультативна робота студентів" 2016 року: супутник міжнародної виїзної виставки, яка демонструвалася у Національній бібліотеці в Таллінні та у Музеї скла Фрауенау, Німеччина. Участь у ній взяли студенти нашої академії, у тому числі наші

World of Glass 2010: a project with the musicians from Norway, Terje Isungset and Arve Henrikson. Glass artists and students designed and made glass instruments for their concerts. All in all approximately 30 glass instruments were made and first used during successful concerts in 2011 while Tallinn was one of the culture capitals of the European Union. Later the concerts also took place in other countries in Scandinavia.

Interpretation 2015: an international exhibition of students from 8 glass programs in Europe. The concept of the project was looking back into the history of glass-making and bringing something from the olden times into the 21st century context. The outcome was a collection of a great variety of works that traveled in Estonia, Poland and Latvia. A catalogue was published.

"Things from Water" 2016: multidisciplinary collaboration project between three Baltic academies was organized at the Nida Art Colony, Lithuania. The issue "Things from water" arose globally important questions and mainly researched the vulnerability and danger connected with water supplies on Earth. The outcome was videos and visual documentation, in this case – glass was not a compulsory element. Two of the participants, however, did produce a remarkable project, including glass and water, in 2020, some years after graduation. Maarja Maemets and Rait Lahmus caught lots of interest by their underwater project "Under the water on the moon", which besides glass objects, placed under the water, also included videos and photos. (PHOTO P99) "Engraved Glass in Europe: student extra" 2016: a satellite of an international traveling exhibition that was shown at the National Library in Tallinn and at the Glass Museum Frauenau, Germany. Students from our academy, including our guest students from Japan and Ireland, and young German artists participated.

"Abandoned Houses II" 2016: international project where students and teachers studied and modified the abandoned stocking factory which was to become the new home for the academy, a year before its renovation began. In the winter temperatures of about 28 ° C below zero, the empty rooms became stage for several installations, writings and performances.

Lviv hot glass symposium 2016: participation of students in the 10th International Symposium of Hot glass in Lviv, Ukraine. A collection of hot manipulated glass objects for the student exhibition of the symposium

запрошені студенти з Японії та Ірландії, а також молоді німецькі художники.

"Покинуті будинки II" 2016 рік: міжнародний проект, у якому студенти та викладачі вивчали та модифікували покинуту панчішну фабрику, яка мала стати новою будівлею академії, за рік до початку її реконструкції. Взимку, за температури близько 28 °С нижче нуля, порожні кімнати цієї будівлі стали сценою для декількох інсталяцій, творів та вистав.

10-й міжнародний симпозіум видувного скла у Львові 2016 року: участь студентів у 10-му міжнародному симпозіумі видувного скла у Львові, Україна. Для студентської виставки в рамках симпозіуму у Таллінні підготували колекцію скляних предметів гарячого видуву. Ця подія також стала чудовою нагодою для налагодження важливих зв'язків у світовій спільноті скляного мистецтва.

Проект Ботанічного саду 2018 року:

Проект "Між нами" являв собою колекцію спеціальних інсталяцій у саду та серед тепличних рослин. Я дуже радий, що професор Майкл Роджерс (США) приділив нам свій дорогоцінний час, і провів консультації з 12 студентами групи. Другим наставником у проекті разом зі мною була Джен Блазіна з Філадельфії. Проект повторного використання функціонального посуду 2019 року: Студенти кафедри скла, кераміки та металу розробили та створили прототипи посуду для проекту Nada від ресторану Fotografiska у Таллінні, використовуючи при цьому перероблені матеріали. Цей проект отримав назву Zero.

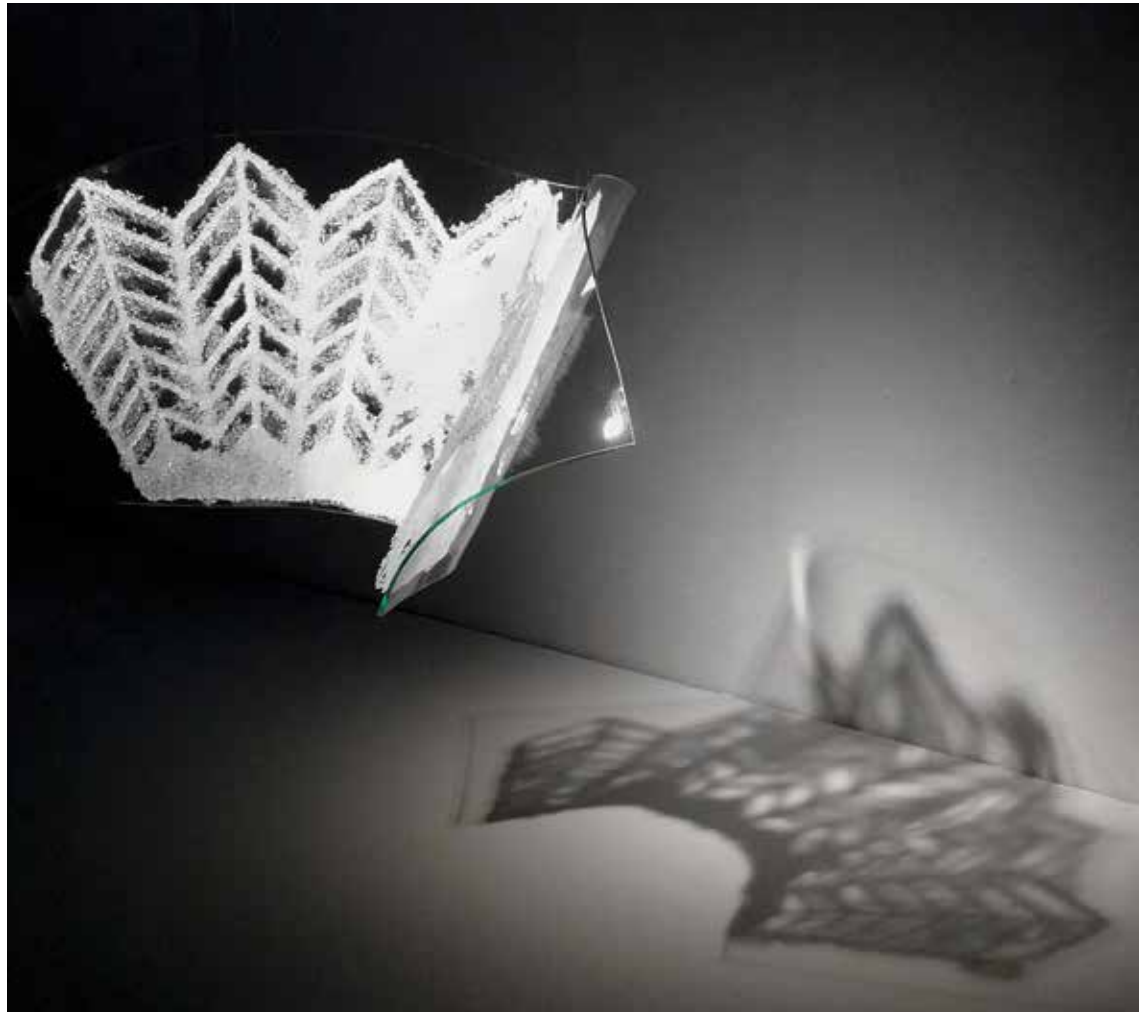
У всіх цих проектах також брали активну участь кілька студентів з програми обміну, і мені дуже приємно констатувати, що такий вид співпраці завжди генерує потік нових ідей з боку студентів, і стимулює їхній внесок у робочий процес. Ми вже давно беремо участь у програмі "Еразмус". Ось уже кілька років ми реалізуємо програму "Еразмус+", яка передбачає обмін студентами та викладачами і за межами Європи та відкрила нам практично увесь світ.

Я вважаю, що настав час дуже серйозно розглянути можливості обміну. Наші нові приміщення та, сподіваємось, деяке модернізоване обладнання, включаючи нову піч Falorni, заохочуватимуть студентів та викладачів з різних країн подавати заявки на навчання у нашому закладі за обміном. З 1 липня 2018 року на кафедрі працює новий керівник Крістіна Услар. Вона є всесвітньо відомим митцем та відданим учителем, знаним у світі мистецтва на склі

was prepared in Tallinn. It was also a very good stage for making important connections inside the global glass community. Botanical Gardens project 2018 : "Between us" was a collection of site-specific installations in the garden and among the hothouse plants. I am very happy that professor Michael Rogers (USA) gave us his precious time to consult the 12 students in the group. Jen Blazina from Philadelphia was my co-tutor in the project. Re-use project of functional tableware 2019: glass, ceramics and metal department students designed and prototyped tableware for Nada by Fotografiska restaurant in Tallinn, using recycled materials – the so-called Project Zero. In all these projects also several exchange students have taken active part and I'm glad to say that this kind of co-operation always rises the level of students' ideas, input and working process. We've been participating in the Erasmus program for a long time. Now, for several years already, we have the Erasmus+ program which allows the exchange of students and teachers also outside Europe and has opened practically the whole world.

I believe that it is time to look into the possibilities of exchange very seriously. Our new facilities and, hopefully, some modernized equipment including a new Falorni furnace would encourage students and teachers from different countries to apply for the exchange.

своїми унікальними предметами з декоративного скла, отриманими методом спікання. Єва Коха та Андра Йогіс також є нашими співробітниками, яких знають за їхні твори мистецтва, а також методи викладання і щирої турботи про своїх учнів. Щороку нашим студентам читають курси кілька викладачів за програмою обміну, серед них Казусі Накада (Японія-Фінляндія), Кайса Койвісто (Фінляндія), Пяйві Кекалайнен (Фінляндія), Марк Ангус (Англія-Німеччина), Інгуна Аудере (Латвія), Павліна Камбалова (Чехія), Герхард Рібка (Німеччина), Урсула Меркер (Німеччина), Майкл Роджерс (США), Джен Блазіна (США), Кріста Ізраель (Німеччина), Марта Гіб'єте (Латвія) і Вальмантас Гутаускас (Литва). Мета цієї роботи полягає в тому, щоб вивести давню традицію навчання мистецтву роботи зі склом у Естонії на новий рівень відповідно до потреб сучасного мистецького світу.

Since July 1, 2018 the department has a new leader Kristiina Uslar (T7-USLAR). She is an internationally acclaimed artist and a dedicated teacher, known in the glass world for her unique pâte de verre objects. Eve Koha and Andra Jõgis are also part of the staff, highly recommended for their art as well as their teaching methods and deep concern for their students. Each year several exchange teachers have given courses for our students – Kazushi Nakada (Japan-Finland), Kaisa Koivisto (Finland), Päivi Kekäläinen (Finland), Mark Angus (England-Germany), Inguna Audere (Latvia), Pavlina Cambalova Czech Republic), Gerhard Ribka (Germany), Ursula Merker (Germany), Michael Rogers (USA), Jen Blazina (USA), Krista Israel (Germany), Marta Gibiete (Latvia), Valmantas Gutasuskas (Lithuania), to name just a few. The aim is to bring the long tradition of glass education in Estonia to a new level according to the demands of today's art world.